

Legeltetési állattartást! Vinczeffly Imre szakmai életútjának méltatása 85. születésnapján

Dér Ferenc

a Magyar Tudományos Akadémia
Gyepgazdálkodási Bizottságának elnökhelyettese
der.ferenc@ke.hu

Megtisztelő feladat, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Gyepgazdálkodási Bizottságának nevében – természetesen a teljesség igénye nélkül – összefoglalhatom Vinczeffly Imre, a kutató, gyakorlati szakember és iskolateremtő professzor szakmai életútját.

Vinczeffly Imre nyolcvanöt évvel ezelőtt született Olasztelken, Udvarhely megyében. Iskolai tanulmányait Székelyudvarhelyen, a mezőgazdasági főiskolát Kolozsváron végezte. Már gyermekkorában felkeltették érdeklődését a természet, a növény- és állatvilág csodái. Pallagon szerzett diplomát 1947-ben. Eddigi fontosabb beosztásai: egyetemi tanársegéd 1950-ben, adjunktus 1952-ben, docens 1954-ben, szakmunkás 1957-ben, tudományos munkatárs 1962-ben, főmunkatárs 1968-ben, egyetemi tanár 1970-ben. A „Veszprém megye gyepgazdálkodása és fejlesztésének lehetőségei” című gyeptipológiai dolgozattal doktorált 1962-ben, „A gyepek termőképességének vizsgálata” témával kandidált 1965-ben, és „A gyepek állattartó képessége” című, 1985-ben benyújtott dolgozatával szerzett MTA doktori fokozatot.

Szakmai tevékenységét egész élete során a határtalan szorgalom, kitartás és a gyepgazdálkodásnak, a legeltetési állattartásnak a hazai agrártermelésben betöltött jelentős szerepébe vetett töretlen hit jellemezte. Vallotta és vallja, hogy legeltetési állattartásunk múltja jelentheti azt a gyökeret, amely újra és újra megerősít bennünket abban, hogy a természeti adottságokhoz igazított termelés az a lehetőség, amely elősegíti a gyepgazdálkodás és a gyepre alapozott állattartás fejlődését.

Munkája során hazánk közel háromezer településének gyeptipológiai vizsgálatát végezte el, melynek során több ezer pásztorral találkozott, beszélgetett, és ezúton is bővítette szakmai ismereteit. Gyeptipológiai vizsgálatai során a gyepekben élő számtalan gyógy-, étkezési-, fűszer- és mézelő növényről gyűjtött adatokat és a pásztoroktól azok használatára vonatkozó ismereteket.

Irányítása alatt munkatársaival az ország gyepterületeinek mintegy egyharmadán agroökológiai felvételezést végzett, majd irányította az ország teljes gyepterületén végzett agroökológiai felmérés adatainak feldolgozását.

Kisparcellás és modellkísérletei alapján megállapította azt, hogy a gyep termésmennyiségét nemcsak a hőmérséklet és csapadék mennyisége, hanem ezek aránya is számottevően befolyásolja.

Ezen tudományos eredményét a nemzetközi szakvélemény is jelentősnek ítélte.

Tapasztalva, hogy a hazai gyepgazdálkodással foglalkozó szakemberek gazdátlanok, kutatási és közlési lehetőségük időleges és kevés, alkalmat keresett és talált a MAE keretén belül a gyepes szakemberek összefogására. Fontos eredménynek tekinthető, hogy szakmai közleményeiket sikerült kiadványokban megjelentetnie. A MAE Gyepgazdálkodási Szakosztályán belül fokozatosan 6 munkacsoportot szervezett, amelyek lehetővé tették az élénkebb szakmai munkát, és szervezőmunkája eredményeként 1999 végén megalakult a MAE önálló Gyepgazdálkodási Társasága 6 szakosztállal. Elérkezettnek látszott az idő, hogy az MTA keretében is önálló egysége legyen a gyepgazdálkodásnak. Törekvését rokonszenvvel fogadta több akadémikus, akik – felkérésére – többször tartottak előadást szakmájuknak a gyepekhez kötődő részéről. Elfogadva javaslatát, 1995 elején megalakult a Magyar Tudományos Akadémia gyepes munkacsoportja, amely 2 év alatt – 3 sikeres rendezvény és 2 kiadvány megjelentetése után – albizottsággá alakult az ÁÁT Bizottság határozata alapján. További sikeres rendezvények és kiadványok megjelentetése után javasolta az MTA Agrártudományok Osztályának, hogy az Albizottságot (az addig 25 kiadványban megjelent több, mint 1000 dolgozat és a szervezett szakmai tevékenység figyelembe vételével) emeljék önálló bizottsági szintre, amely 2001. év végén megtörtént, és 2002. év végén jogilag megalakult az MTA Gyepgazdálkodási Bizottsága, amely interdiszciplináris jelleggel, ténylegesen 2003. február hónapjában – 46 szakember szavazata alapján – jött létre.

Vinczeffly Imre szakmai és tudományos szervező munkáját több elismeréssel jutalmazták, amelyek közül a fontosabbak a következők: *Újhelyi emlékérem* a víztakarékos módszer kidolgozásáért, *Tessedik-érem* nemzetközi tanácskozás szervezéséért, *Arany S. emlékérem* a gyep talajszerkezet-javító hatásának igazolásáért, *Pro Universitate* oktató munkájáért, *Szentgyörgyi A.-díj* iskolateremtő munkájáért, *Prof. emeritus cím* 50 évi oktató-kutató munkáért, *Darányi Ignác-díj* kiemelkedő tudományos munkásságáért.

Kiterjedt publikációs tevékenységét jelzi, hogy eddigi publikációinak száma megközelíti a 350-et, amelyek közül 13 szakkönyv, ebből 2 nivódíjas.

Az eddig felsorolt kutatómunkája és a gyepgazdálkodás gyakorlatát szolgáló hatékony közreműködése mellett nem feledkezhetünk meg iskolateremtő tevékenységéről. A lényéből sugárzó szuggesztivitás, szakmai és általános műveltség vonzotta köré a tanulni vágyó fiatalokat. De nemcsak a fiatalokat, hanem a gyepvel foglalkozó idősebb szakembereket, gyakorló gazdákat is segítette véleményt formáló tanácsaival. Számtalan, jelenleg a gyepgazdálkodási kutatásban és gyakorlatban dolgozó szakember került ki a keze alól, akik jelenleg is elvárják és megfogadják hasznos tanácsait. Vinczeffy Imrének, és tanítványainak, valamint jelenlegi munkatársainak köszönhető az, hogy Debrecen napjainkban nemcsak a gyepgazdálkodás

oktatásának és kutatásának, hanem gyakorlati művelésének is hazánk egyik legjelentősebb központjává válhatott.

Vinczeffy Imre az MTA Gyepgazdálkodási Bizottságának megalakulása óta elnökként szervezte, irányította és vezette a Bizottság munkáját. Mivel az MTA ügyrendje szerint újabb ciklusban már nem láthatta el az elnöki feladatokat, a Gyepgazdálkodási Bizottság 2008. november 21-i ülésén Örökös Tiszteletbeli Elnöknek választotta Vinczeffy Imrét.

Tanítványai, munkatársai és hazánk gyepgazdálkodása nevében köszöntjük Vinczeffy Imrét, köszönjük eddigi munkásságát, jövőbeni segítségére továbbra is számítva jó egészséget és hosszú életet kívánunk Neki.